

Jos. Wester:

Z Jezerskega preko Grintavcev v Kamnik

(Konec.)

Napočilo je sijajno jutro dne 17. avgusta. Vse nebo jasno, Grintavčeva ogromna piramida rožnato nadahnjena! To je bil pogled! Uteha za zastrte krasote prejšnjega dne, bodrilna pobuda za pot, ki sem jo imel ta dan v načrtu: od Cojzove kočice do Kocbekovega Doma. V kočici nimajo barometra; zato pa so črni planinski močeradi, ki sem jih na poti proti Vratcem opazoval, lazeči n a v k r e b e r, obetali lepo vreme.

Prehod skozi tesna Vrata, ki jih je izoblikovala nekaj priroda sama, nekaj pa človeška roka, odpre turistu nepričakovano veličastno sliko. Pred njim se širi obsežna visokogorska skalna planota, ki jo na levi obrobajo strmi podanki Grintavčeve Dolge Stene, Dolgega Hrbta, Štruce in Skute, na desni pa se poveša v globino proti Bistriški dolini. To so Veliki Podi, planinska puščava, ki ji spričo nje obširnosti nimamo enake v naših Alpah. Gola in pusta je ta krajina, malone brez rastlinskega življenja, vendar s svojim skoraj kraškim značajem globoko učinkuje na dovtetnega motrilca. Tu stopaš kar po izgubljenih ploščah, tam se vzpenjaš ob mogočnih balvanih, tu ti zevajo lijaste vrtače, tam zopet prečkaš po melu in grušču. V enoličnosti vendar dosti izmene. Nečesa sem moral to pot pogrešati: nikjer nisem opazil živega bitja, ki daje prav tej edinščini poseben mik — divje koze! In spomnil sem se, kako sem pred leti, ko sem prihajal od Slemenca semkaj, za ovinkom presenetil gamsa stražarja, ki je prežal na visokem robu nad menoj. Brlizgnil je, se pognal v drznem loku pred menoj v globel, kjer se mu je pasla njegova družina, in ves plahi trop mi je v nekaj trenutkih odbrzel izpred oči.

Na razpotju nad Legarji sem opazil trhel parobek stebra, bržčas ostanek kažipot, ki je kazal prego Dolge Stene na Grintavec. In na misel so mi prišli premočeni turisti prejšnjega dne, ki so bili, prihajaje z Mlinarskega Sedla, tu v megli zablodili proti steni. Da bi stal tam še nekdanji kažipot z napisom, bi bili gotovo pogodili pravo smer. Planinski skrbniki, čuvajte svoje naprave, da se neljubo prizadeti planinci ne bodo nad vami hudovali!

Kdor hoče od te strani priti na Skuto, mora prej zavzeti rob, ki veže Dolgi Hrbet s Štruco, to, kakor že njeno ime kaže, nenavadno oblikovano gorsko vzpetino. Nje prisojna stena, nekako izbuknjena in vrezljana z navpičnimi žlebički, ki jih je tekom tisočletij izgledala dežnica in snežnica, daje temu čudnolikemu prirodnemu stvoru, rekel bi, baročen značaj, ki ne sodi dobro v gotško arhitekturo apnenskih hrbtov in vrhov. Sicer pa je Štruca po dokaj strmo nadelani stezi lahko dostopna; po njenem vrhu, ki je oblast hrbet, pa se lahko šetaš in posedaš in razgleduješ po mili volji. A kdo bi se tu odpočival, če ga vabi k sebi bližnja soseda, ponosna Skuta, kvišku kipeča v jutranjem solncu?

Skuta je veličasten vrh. Po svoji obliki in višini uspešno tekmuje z Grintavcem in z Ojstrico, in ne manj po razsežnosti razgleda; kot središnjemu vrhu Kamniških Alp pa ji gre prednost pred obema. Česar mi včeraj Kočna in Grintavec nista privoščila, za to me je danes Skuta odškodovala v polni meri. Prost je bil ves skrajni rob daljnega horizonta, viden ves od njega obkroženi gorski relief, v dolinah in ravninah pa je valovalo megleno morje. Oko mi je iskalo Ljubljane, a ni je spazilo: odevala jo je — zaspanko — še gosta megla. Ljubko pa se je belila v jutranjem soju cerkev na Šmarni Gori, kakor bi se mi smehljala, češ: Tudi jaz se že kopljem v žarnem solncu, kakor ti tam gori v sinji višavi! In domislil sem se, da je prav današnji dan pomemben v pričakovanju velikih političnih dogodkov, ki jih je javnost že dalj časa ugibaje napovedovala. »Tam doli morda že vedó ter se radujejo novic, ki jim jih je prinesel ta dan, jaz pa tu samotarim kot nebrižen državljan!« sem si na tihem očital in — čestital. *Beatus ille...*

Sestop s Skute po vzhodnem pobočju ni tako zložen, kakor je dostop nanjo z zapadne strani, a je vsekakor zanimivejši, ker zahteva več pozornosti in več telesnega gibanja. Pri taki hoji po strmem razdrapanem skalovju ti cepin izborna služi kot opora in prijemálo. Vsekakor je pleža navzgor prijetnejša. Pogled mi je uhajal na zloglasno Sleme pod menoj in na turo, ki jo imam v neblagem spominu. Ondi sem se nekoč v megli in dežju plazil vznak navzdol po vseh štirih ali — petih, kakor bi se spuščal po strehi s slemena do kapa v nevidno globel. Kako mi je bilo odleglo, ko sem se naposled znašel na ravnih tleh Velikih Podov!

Sestop po kruti Streži sem torej srečno opravil, nadaljnja hoja po gornjem robu Malih Podov, mestoma po mehkih rušinah, mi je bila v dobrodejen oddih. Da nisem imel za tisti dan v načrtu še dokaj dolge in jako vijugaste proge do Korošice, bi se bil lahko brez napora kar mimogrede povzpел na Kranjsko Rinko. Zato le kar dalje v vzhodni smeri — preko Turske gore in Brane h kosilu v Kamniško kočo! Lahko rečeno, teže opravljeno. Pot na Tursko

goro, ki so jo prej splošno imenovali Kotlo, se pričinja pri vratcih vrhu Turskega Žleba ter drži povsem zložno na lepo razgledni vrh, a motil bi se, kdor bi mislil, da je tudi sestop z nje na nasprotni strani tako lagoten. Prvikrat sem hodil tod in reči moram, da sem v globoki, razdrapani zarezi, ki zeva med Tursko goro in Brano, spoznal divjo gorsko krajino edinstvenega značaja. Kar presenetil me je navpični preduh, ki ga kaj nazorno nazivljejo »Sod brez dna«. To je čudnolika okrogla vrtanina, ki jo je nedoumna prirodna sila v davnini izdolbla v živo skalo. In kake sile so šele morale delovati v ledeni dobi, da so izstrugale bizarno kotlino — divje romantične Kotličje! To bi bil starim Grkom pravi pravcati vstop v Hades!

Kar dobro mi je delo, da sem v tej odljudni divjini dohitel mlad človeški par, ki se je istotako vračal s Turske gore, seveda v zmernejšem tempu kakor jaz, samohodec. Ker smo imeli pred seboj isto pot na Brano in na Kamniško Sedlo*, smo poslej združno hodili. No, normalna hoja to ni bila. Zakaj Brana je od te strani kaj pikro strma in, dasi je steza dobro zaznamenovana, je treba turistu pri pleži po visokih apnenskih skladih, ki so se ponekod kar navpično prevrgli, delati z rokami in nogami ter globoko sopsti. Čudoma sem opazil tu in tam vmesne plasti »bréčije«, sprimka rdečih, rjavih in sivih drobcev. Ali je mar to šarni marmor? Tu bi se mojemu ljubljencu Hacquetu smejalo srce, če bi bil na svojem »fizikalno-mineraloškem« potovanju zašel v to skalovje!

Mladi par je bil spočit — saj si je bil s svojega letovišča na Okrešlju privoščil le dopoldanski izlet skozi Turski Žleb — zato smo kaj naglo dospeli na razpotje nad Boštjančico, kjer smo odložili pratež in prostih rok krenili vkreber. Brana je po markirani poti na vzhodni rebri dokaj pohlevna gora, tako da pride nanjo lahko vsak početnik, zlasti še, ker ji je vrh položno nagnjena rušnata planota. Menim, da je izmed vseh razglednih vrhuncev v Grintavčevi skupini le-ta turistom s Kamniškega Sedla najlaglje dostopen in je razgled z njega najbolj inštruktiven. Seveda, kdor pa hoče naskočiti Brano iz katerekoli druge smeri, ta že mora biti izvežban — plezalec.

Na povratku me je prehitela huda ploha, ki mi je hojo pospešila v tek; če bi me ne bil varoval dežni plašč, bi bil v zavetje Kamniške kočje pridirjal pošteno premočen. Preklicani planinski salamandri! Tudi ti vremenski preroki niso zanesljivi, kakor sploh nobeni. Kaj bo, če se neurje raztegne v trajen dež! Ostati v koči, tu ves popoldan posedati in postopati, tu nočiti in čakati boljšega vremena — to bi mi nevšečno motilo moj potovalni načrt, tem bolj, ker je v koči ve-

---

* Kamniško Sedlo je pač narejeno geografsko ime; Floriantschitsch ga v svoji karti iz l. 1744. nazivlje kratko: »Der Sattl«. Med prostim narodom se čuje še domače ime: Jermanova vrata. — W.

drilo že lepo število bolj ali manj razočaranih gostov. Menda velja fizikalno pravilo vztrajnosti: Ko je gorohodec v enakomerno trajnem kretanju, rekel bi, v zagónu, bi najrajši v enomer dalje hodil, samo da mu ni treba tratiti časa z nesmiselnim posedanjem in čakanjem. Seveda so še tudi turisti, ki jim je tak zasilni odmor v koči le dobrodošel povod, da se vdajo gostilniškemu uživanju in popivanju. Hvala Bogu, da je takih »planinuhov« vedno manj pri nas!

Že sem si bil za najslabši primer zagotovil ležišče v koči, kar je potegnil od Mrzle gore sem protivni veter ter pognal cunjaste megle proti Bistriški dolini. Popoldansko solnce je obšiniilo sive stene širokopleče Planjave, tako da ni bilo sile, ki bi me mogla dalje zadržati v koči. Odpovem ležišče, oprtam se in zadovoljen krenem pod milo nebo. Solnce je stalo še visoko — bila je tretja popoldanska ura — da zavzamem še prednji, najvišji vrh Planjave, in da se pod večer prišetam na zeleno Korošico. In res mi je potekalo vse, kakor sem nameraval.

Hoja na Planjavo — prvotno njeno ime »Baba« je vsaj na »kranjski« strani že pozabljeno — je hvaležna tura. Zanimivo je izpeljana pot nanjo, zanimivi so pogledi na njene razjedene stene in pečine, lepi so prizori gorskega in dolinskega sveta, ki se nizajo v mnogolični izmeni. Njen prvi vrh je z jugovzhodne strani lahko pristopen, tako da turista ne prevzame tako zmagoslavno občutje, ko dospe nanj, kakršno je obšlo one drzne plezalce, ki so ga bili zavzeli po deseturnem plezanju po severni steni.* Planinstvo ima v svojem udejstvovanju pač tudi to prednost, da ga vsak lahko izvaja, kakor godi njegovemu temperamentu, da ga vsak doživlja in uživa, kakor se prilega njegovi čudi. Jalovo se mi zdi prepričkanje o vprašanju, ki se včasih pojavlja: Ali gre prednost etični ali estetski plati planinskega udejstvovanja in doživljanja? Ali vrši višjo nalogo akrobatski plezalec ali preprosti gorohodec? Obhaja me taka misel, da bi odgovoril kakor Prešeren v sloveči pravdi o — kaši. Vsakemu svoje, vsak po svoje!

S Planjave bi bil lahko krenil po grebenih dalje proti Lučki Brani in Škarjam, a ker mi je ta pot, četudi je priporočljiva, že od predlani znana, sem se vrnil do razpotja na Sukalniku, kjer sem bil ostavil nahrbtnik, in sem nastopil manj dobro nadelano kakor vzorno živo-rdeče markirano pot preko južnega pobočja. Na prevalu, kjer priteka bližnjica s Planjave, se nakloni pot v dolinsko smer proti Korošici. Prijetna je šetnja po dolomitskem svetu, kjer se pot tako-rekoč sama od sebe nadeluje in sproti popravlja. Spominjala me je hoje po naših Pograjških Dolomitih. — Naglo je šlo nizdolu po hrupavih melinah preko izpranih jarug in korit, da sem končno dospel

* Gl. Slavko Prevec, Severna stena Planjave. Plan. Vestn. 1926, str. 146.

na mehko tratino Petkove Njive v kotlini med južnim podankom Ojstrice in znojžjem Dedčeve stene. Še malo v breg — po sočnem pašniku pasoča se živina se ni dala nič motiti po novem prišlecu — pa sem se približal lični zidani kamniti zgradbi, ki se po svoji »trdnjavski« vnanjosti znatno razlikuje od drugih planinskih koč. Prav šesta ura je odbila, ko sem prestopil prag novega Kocbekovega Doma. Kako skromna je bila prejšnja pritlična stavba, ki je ostala jedro, nad katerim so lani zgradili prostoren, udobno urejen dom, ki priča o smotrnem delovanju marljive Celjske podružnice SPD. Kaka gajba je bila prvotna, l. 1876. zgrajena kočica, dva in pol sežnja dolga, poldrugi seženj široka, s prostorom za šest oseb, dočim biva v sedanji lahko do šestdeset gostov!

Prilegel se mi je odmor po izdatni hoji devetih ur, dasi se nisem čutil nič kaj utrujenega. Jačje je bilo občutje zadovoljnosti, da sem v enem dnevu obhodil Grintavce od zapada (od Cojzove kočice) do najvzhodnejše postojanke. Tek in obenem žejo sem si utešil z najokusnejšim živilom, s kislim mlekom, veste, s takim, da ga je pokrivala za prst debela smetana. In ko sem na povečerni šetnji opazil, da se nad veličastno piramido Ojstrice boči z zvezdami posuto nebo, in mi je tudi dovtipni oskrbnik, pristna planinska grča, zatrdil, da je naročil za naslednji dan lepo vreme, sem mirno legel k počitku v prijetni zavesti, da je bil ta dan eden izmed najznamenitejših mojega planinarjenja.

Že so prvi jutranji žarki bročili vrh Ojstrice, ko sem krenil v strmo reber nad Kocbekovim Domom. Zanimiva gorska pot je to, z vedno se menjajočimi pojavi v skalnatem pobočju, z vedno lepšimi pogledi v soseščino in daljo. In kako veličastno zavzet je šele razgled s čerénega vrha, ki po pravici slovi kot najsjajnejše razgledišče vse Savinjske gorske vrste! Na severu Podravje, na jugu Posavje, oboje je bilo še odeto z jutranjo meglo; ves vzpeti svet, kakor daleč ga more doseči oko, pa se je jasno odražal v vedrem ozračju. Proti zapadu lahko pregledaš vse veljake osrednje vrste Savinjskih Alp tja do plečate Kočne, ki se mi je prvi dan mojega planinskega pohoda tako nemilostno ponašala, in dalje vso rajdo Karavank in mogočni sklop Julijskih Alp z njih triglavim poglavarjem. Okameneli valovi razburkane pradavnine! Na severni strani se ti odpira vsa koroška dežela tja do mejnih velikanov v Visokih in Malih Turah; celó Dachstein mi je bil viden. Proti vzhodu motriš ves nižji planinski svet, ki polagoma prehaja v Panonsko nižino; saj je Ojstrica skrajnji vzhodni vevrh Južnih Apnenskih Alp. Proti jugu pa ti kroži pogled od Gorjancev na Risnjak, Loški Snežnik, Učko, Nanos preko današnjih državnih mejá. V tem velikanskem okviru vidiš vso našo ožjo domovino utesnjeno in — okrnjeno. Tu se zatopiš v davno njeno zgodovino in se zamisliš v njeno bodočnost. Kar

so doživeli naši predniki prejšnjih stoletij na severu, isto preti našim rojakom in njih potomcem onkraj današnjih mej na jugozapadu. Ali je res tako tragična naša usoda? Ali je mar kaj tragične krivde v narodu samem? Ali je le zgolj pesniški privid, ki ga izraža v zanosnih stihih naš poet Gradnik:

»Stopimo na najvišje naše gore!
Samo z gorá se vidi vrelo zlate zore
in le z vrhóv v bodočnost daljna pot!«?

O, da bi pesnik bil prerok jasnovidec!...

Vrnimo se v realnost! Z Ojstrice sem jo mahnil v vzhodni smeri po spretno izvedeni Kocbekovi poti navzdol proti Molički planini. Zakaj, mikal me je poset gore, katere doslej še nisem bil posetil, dasi sem si pri pogledu nanjo raz Ljubljanski Grad često očital, da je še ne poznam. To je Veliki Vrh, ki se s svojim nenavadnim profilom okrnjene piramide bistveno razlikuje od svoje okolice. Sestop po razjedenem grebenu ti sproti nagrajajo divni vidiki na Krofičko, Raduho, Olševo in Peco, goro kralja Matjaža, ter v zeleno globel Robanovega Kota*, ki vzlic manjšemu razsegu smelo tekmuje z najslikovitejšo dolinsko krajino tega gorskega predela, z Logarsko dolino. Na Sedelcu, prevalu med Korošico in Moličko planino, sem zavil najprej po poti proti Lučam. Tod že laik lahko opazuje kraški značaj krajine, ki se kaže v udrtinah in vrtačah, a tudi v gladkih konturah Dleskovca in Velikega Vrha.

Ker nisem zasledil markacije, ki bi držala v nameravano smer, sem se predal turistovskemu instinktu ter krenil v breg, koder se mi je zdelo, da bom najlaglje zmagoval strmino, ne da bi se moral kobaliti po gubastih pečinah — in sem pravo zadel. Zdaj sem se dvigal po stopničastih skalah, zdaj prečkal po ruševinastih gredinah, dokler nisem malo pod južnim vrhom — Veliki Vrh je namreč dvovrh — opazil obledele markacije. Tudi brez te sem sedaj zlahka dospel na obširno zeleno planoto, ki veže v dolžini vsaj pol kilometra oba pečinasta vrha. Severni se strmo grezi v Robanov Kot, z nasprotnega pa sem preko istotako kraševitega Dleskovca pozdravil — Ljubljanski Grad. S tem sem srečno dovršil svojo grebensko turo vzdolž osrednje vrste Savinjskih Alp. Začel sem jo bil s Kokrsko Kočno v megli in mrču, končal pa z Ojstrico in Velikim Vrhom v solnčnem sijaju.

---

* Ime »Robánj-kot« sem čul pred leti iz ust starega solčavskega pastirja, ko sem se z njim pogovarjal o »Robanovem Kotu«. Prvo ime je pač starejša oblika, kakor n. pr. Ruperč vrh, Slovenj gradec, Štepanja vas, naslonjena na ime ondotnega posestnika Robana; istotam se nahaja Robánja planina. Frisch auf razlaga besedo »Roban-Kot« v svoji knjigi »Die Sannthaler Alpen« (str. 82) napačno, ko meni, da znači to ime kot, obdan od robotih, rtastih strmih sten. — W.

Sestop sem, iskaje sledove medle markacije, usmeril proti Mo-lički planini k stari Kocbekovi koči, ki je menda posvečena razpadu. Saj je vredno doigrala svojo vlogo, ki jo je imela v prejšnji pla-ninsko-borbeni dobi, ime njenega zaslužnega ustanovitelja pa so itak prenesli na novi planinski »gradič« na Korošici. Vendar bi nič ne škodilo, če bi pot na Veliki Vrh zopet označili. Zakaj, so turisti, katerim utegne biti vzpon na Ojstrico le preostra tura. Za take zložneže naj bi se označile steze na Veliki Vrh, Dleskovec in na Dedec, tega strmuha nad Korošico. Današnji planinski pešci so pač razvajeni in želé imeti dostopen vsak vrh. Koliko je v teku pol sto-letja turistika napredovala! Če pazno čitamo Frischaufovo monogra-fijo o Savinjskih Alpah in ga zvesto spremljamo po njegovih turah (v poletnih počitnicah l. 1874.—1876.), kjer je v spremstvu domačih gorjancev obhodil malone vse vrhove kot prvohodec ali iskalec no-vih lažjih dostopov, nas mora prevzeti ponižna zavest, da smo da-našnji gorohodci le epigoni, ki se koristimo z izsledki in pridobitvami mož, ki so to gorovje prvi turistično preiskali ter nam uspehe svojih trudov ostavili v svojih spisih in prvikrat prehojenih potih.

Še pred deseto uro sem se poslovil od dobričine oskrbnika in nastopil povratek proti Ljubljani — via Kamnik. Ob sedelski poti po Vršičih sem si utrgal nekaj planik kot nežen znak v tem času že pojemajoče planinske flore. Dospevši na Presedljaj, nisem zavil v globel Bistriške Bele, ampak sem nadaljeval grebensko hojo, ker je bil le prelep dan, da bi opustil mikavni vzpon po strumno izve-deni poti na strmi bok Konja. Pod klini sem srečal dva turista, od njiju sem želel izvedeti novice zadnjih dni. «Nič novega, vse pri sta-rem!» je bil odgovor in uteha mojemu političnemu razmišljanju, ki sem se mu vdajal prejšnji dan na vrhu Skute.

Zlahka sem opravil plezalno hojo po dobro zavarovani poti. Na temenu resastega Konja sem sedel k odpočitku, da še enkrat pre-motrim visoko progo svoje planinske ture po Grintavcih ter se od njih poslovim s te zadnje razgledne točke. V kako enotno obliko-vano skupino so gorotvorne sile izobrazile ves ta gorski sklop, a vendar še nima enotnega imena.*

* Tu mi bodi dovoljen skromen imenoslovni ekskurz! Ha c q u e t pravi v svoji znameniti knjigi »Oryctographia Carnioliae« (str. 33): »... ko prestopimo malo reko Kokro, se zopet pričenjajo visoke Alpe, ki so več ko nad polovico gole. Imenujejo jih: Grintavci, Kočna, Brana, Sedlo in tudi: Ojstrica, najbolj navadno pa: Ta Kamelška Planina, po nemški: die Steinalpen.« Na zemljevidu v I. delu imenuje osrednjo skupino »Grintouze«, južno predgorje »Kamenske Planine«, v III. delu pa mu je glavno gorovje »Grindovze«, sprednje pa »Kamenski Planina«. Vzlic nedoslednosti v pravopisu Haquet jasno loči glavno gorsko vrsto od pred-gorja, dasi je to v tedanji (1778.—1784.) kartografski tehniki nejasno predočeno. Floriant schitsch v svoji »Tabula Chorographica« (l. 1744.) ne navaja skup-

Spešno se hodi po tilniku Konja — griva mu je bujno ruševje — navzdol najprej položno, nato pa po dokaj strmem sklonu gozdnatega Rsenika, dokler se ne ustaviš na obširni zeleni jasi Dolske planine. Kar blagroval bi čednorejeno govedo, ki letuje tu na sočnih pašnikih. Znamenitejšo pastirsko naselbino si ogledaš, če se z Dola povzpneš na prostrano Veliko planino, toda meni se je hotelo v Bistriško dolino po poti, ki je še nisem poznal. Zavil sem jo v desno v skrbno negovano gozdovje Kamniške meščanske korporacije. Preveč sem se bil zaveroval v blagodejno gozdno tišino, tako da sem kmalu izgrešil zaznamenovano pot in zablodil v brezpotno goščavo, ki se mi je vedno bolj redčila in svetlila, dokler nisem došel v globel in se znašel na kolovozu, ki me je pod Kraljevim hribom dovedel na staro šumsko cesto, držečo v konec Bistrice. Doli ob šumeči vodi pa gradé novo, avtomobilsko cesto, ki bo vezala Kamnik z najlepšo dolinsko postojanko v romantični kotini pod Grintavci. Tedaj bo ta mirna krajina pač morala utrpeti nekaj svoje idiličnosti v prid modernemu tujskemu prometu. Novodobna tehnika prodira tudi v naš planinski svet. Že se snujejo načrti, kako in kod naj zgradé vzpenjačo na Veliko planino, in menda ni več daleč čas, ko bodo tudi v Vrata v znožje Triglavске stene brzeli avtomobili. Ljubitelji neskažene prirode se bodo morali s takimi napravami pač hočeš nočeš sprijazniti, kakor morajo tudi današnji vneti plezalci priznavati upravičenost markacij in drugih varovalnih naprav v planinah.

V Stahovici bi mi bilo treba kar dve uri čakati na avtobus, ki bi me potegnil na kamniško postajo. Ne, take potrate časa bi si ne odpustil. Torej hajdi dalje v Kamnik, a ne po enolični izvoženi cesti, temveč lepo vprek po Godiškem in Mekinjskem polju. Popoldansko

---

nega imena za gorovje, ampak označuje le vrhove: Kčna, Grintovic, Greben in »Der Sattel« (= Kamniško Sedlo). Ime »Steiner Alben« stavi za sed. Veliko in Malo Planino. — Avstrijska generalka in specialka rabita ime »Steiner Alpen« kot ožjo označbo za vso osrednjo skupino, »Sannthaler Alpen« pa kot skupno ime za celotno pogorje od Kokre do Savinje. Tudi F r i s c h a u f je vse to pogorje imenoval »Sannthaler Alpen« v nasprotju z onimi, ki so rabili označbo »Sulzbacher Alpen« ali pa »Steiner Alpen«. S e i d l se ni odločil za enotno poimenovanje, temveč dopušča dvojnost imena; zato je dal svoji standard-knjigi naslov: Kamniške ali Savinjske Alpe. K o c b e k nazivlje svojo zadevno monografijo »Savinjske Alpe«, kakor so se tudi Čehi odločili za »Saviňské Alpy«. Slovenska Matica je dvojnost imena rešila v svojem zemljevidu na salomonski način: osrednjo skupino, od Kokre do Raduhe, nazivlje Savinjske Alpe, vse predgorje na južni strani, od Kalškega Grebena do Menine, pa Kamniške Planine, in to poimenovanje je prevzeto tudi v novo specialno karto vojno-geografskega instituta v Beogradu (v merilu 1:100.000, pola »Ljubljana«). Menim, da je ta rešitev tudi s turističnega vidika najbolj zadovoljiva. Domače ime za vso gorsko skupino pa cstane »Grintavci«, ki jih pozna ves prosti narod Kamniškega okraja in daleč po Gorenjskem. (Gl. Fr. Levec, Nekaj opazk o naših zemljepisnih imenih. Plan. Vestn., 1896, str. 76.) — W.

solnce je še žarko pripekalo ter mi netilo željo po hladilni kopeli, ki sem si jo hotel privoščiti v udobno urejenem kamniškem kopališču. Deset ur hoje sem imel ta dan za seboj; vendar mi šetnja med lepo obdelanimi njivami in mimo sadonosnih vrtov ni bila prav nič v nadlego. Naposled me je dobrodejno osvežila kopel v hladni Nevljici.

Tako sem v zadovoljstvu končal svojo pešhojo z Jezerskega v Kamnik. Tistih 50 kilometrov po cesti skozi Tupaliče in Cerklje bi z modernim vozilom opravil pač v dobri uri, a koliko zanimivejša, koliko plodnejša v doživljanju in razmišljanju, koliko bogatejša v estetskem in koliko uspešnejša v higienskem pogledu mi je bilo planinsko pešačenje preko Grintavcev v teku treh do štirih dni! In kdor opravi svojo turo po določenem načrtu, ga doseženi uspeh trajno zadovolji, zlasti če je zahtevala izdatno hojo ter je moral premagovati razne ovire; prav v tem tiči, rekel bi, etični moment planinskega udejstvovanja. Frugalna hrana, zaužita v skromnih obrokih, in dosledna odpoved vsakršni pijači, ki vsebuje alkohol, bistveno pospešujeta turistove fizične zmožnosti. Čista studenčnica, a tudi snežnica, v kočah pa slatina, so planincu najzdravejši napitek; vsaj jaz ne grem mimo gorskega izvirka, ne da bi iz njega pil. Te navadice sem se držal tudi na tej turi in nikoli mi ni škodila. Pojdi in stori tako tudi ti, ki še dvomiš o tej zdravstveni resnici! Nepobiten je izrek modrega starogrškega poeta Pindara: Ariston men hydor (Najboljše je voda)...

Z zadnjim, še podnevnim vlakom sem se odpeljal proti Ljubljani. Pogled mi je uhajal nazaj na gorske vrhove, na ves planinski svet, ki sem mu bil še pred kratkim — gost. Čim dalje se mu odmikaš, tem sijajneje se ti vsa mogočna falanga proži pred očmi. Razumem, da se je ob tem pogledu tudi lice strogo stvarnega znanstvenika raznežilo in da je veličastje prirodne velesile oduševilo realista ter ga navdalo s pesniškim zanosom, da je, liki rapsod, dal duška svojemu občutju: »Nad vso krasno sliko se razpenja v neizmernem svodu modrina neba, lije mehko svetlobo na vso mnogoliko podobo in jo spaja v celoto... V vsej zgradbi vlada čudovit ritem, kajti vrhovi kipijo drug za drugim, vsak v svoji značilni obliki, čim bolj proti ozadju, tem više in više, in obenem se menjajo barve stopnja za stopnjo, oblike pa prehajajo od mehkih, voljnih, z živim zelenjem omiljenih obrisov do golih, trdih in smelih črt alpskih vrhov v daljnem ozadju. Videti je, kakor da prošinja skrbno premišljena arhitektonska ideja vso ogromno zgradbo.«*

Prijetno občutje zadovoljstva me je navdajalo, ko sem naslednjega dne z Ljubljanskega Grada motril v vedro nebo kipečo pa-

* Ferd. Seidl, Kamniške ali Savinjske Alpe, II. zv., str. 170.

radno vrsto Savinjskih Alp in k njim stremeče vrhove Kamniških Planin. Z intimnejšim pogledom zre človek na krajino, ki jo je sam prehodil; vežejo ga nanjo ljubi spomini in globlji vtiski, ki jih je tam doživel. Tako si nabira spominski album, ki ga ne more hraniti doma v zaprtem predalu, temveč čuva mu ga širna природа sama ter mu ga razgrinja, kadarkoli mu stopi omiljeni predel pred oči. To mu ostane kot idealni duševni zaklad, ki nikdar ne izgubi svoje vrednosti in mu je vedno živ kapital. Iz njega bo črpal še v poznih letih, ko se ne bo več s cepinom v roki dvigal na visoke planine, ampak se bo zložno izprehajal po ravnem doma, oprt na šetalno palico... Blagor mu, kdor si nabere tak zaklad!

Anton Flegar:

Gor in dol po Martuljkovem kraljestvu

Vsakomur se ustavi pogled na veličastni Martuljkovi skupini, ko se vozi s kranjskogorskim vlakom. Planinec-začetnik strmi v njo; izkušenega pa vabijo na poset, posebno takega, ki išče potov in vrhov, katerih se je malo ali pa še nič dotaknila rdeča barva.

Jaz sem se odzval vabilu. Temeljito sem se pripravljaj na te ture; vendar sem spoznal, da niso tako težavne, razen če si izbiraš prvenstvene smeri. Na vsaki turi sem imel s seboj vrv in plezalke; izhajal bi pa bil tudi brez njih. Dobro izurjen turist, ki je že predelal večino markiranih potov in izvršil nekaj plezalnih tur, lahko po prirodnih potih poleze na te vrhove, seveda. Naj pa prej pregleda in prouči razne spise o Martuljkovi skupini, kakor sem jih tudi jaz; kajti »na slepo srečo« se ipak ne smeš spuščati na te vrhove.

Lansko leto (1930) vreme ni bilo nič kaj ugodno: en dan lep, drugi dan deževno, ali pa narobe: moral si pač imeti srečo, da si pri glavni turi zadel lep dan. Vse štiri ture, t. j. na Kukovo Špico, Mali Dovški Križ, Veliko in Malo Ponco, ki jih ob ugodnem vremenu lahko izvršiš skupno v dveh dneh, je bilo mogoče izvršiti le vsako posamič.

Dne 8. julija 1930 smo se zbrali in prenočili trije tovariši na planini blizu Peričnika. Vreme ni kazalo preveč ugodno. Drugi dan vstanemo ob štirih, da polezemo na Kukovo Špico in od tam dalje po vrhovih do Male Ponce. Nebo je bilo oblačno. Okrog vrhov so se že plazile tiste megle, ki navadno pomenijo slabo vreme. Ob petih je že deževalo. Dan je bil za turo izgubljen. Hajdi nazaj na seno! — Čez dan smo pohajkovali okoli Peričnika. — Prihodnje jutro je bilo vreme ugodnejše. Odšli smo po drči navzgor pod greben Škrnatarice; tam smo prestopili na plaz, ki se vleče od Kukove Škrbine v Vrata. Nato smo prestopili v skalovje, poraslo s travo, prelezli nekaj

skokov in se ustavili na Kukovi Škrbini. Tu smo pustili odvišne stvari in polezli po južnovzhodni strani na vrh Kukove Špice. Krasen je bil razgled od tam po Martuljkovih vrhovih in drugih. Dolgo časa smo ga uživali, megla nas je pregnala, vrnili smo se v dolino. Drugi dan je deževalo.

*

Minulo je teden dni. Tovariš, ki je bil še na dopustu, me je zopet spravil v Martuljek. Topot je bil najin namen Velika Ponca in Mali Dovški Križ iz Krnice in sestop v Vrata. Že na poti do pastirske kočje v Klinu je kazalo na neugodno vreme.

Vseeno sva se zjutraj odpravila proti meglenim vrhovom, posebno še, ker je rekel pastir, da ne bo hudega. A že na potu v Veliko Dnino naju je pral dež. Do popoldneva sva vedrila pod nekim previsom. Zastonj. V dežju sva se vrnila do pastirja v Klinu, odtod pa zvečer, ko je ponehal dež, v kočjo na Gozdu. Preko noči se je zjasnilo.

Drugi dan sva jo zopet mahala v Veliko Dnino. Držala sva se starih markacij, ki so še tu pa tam po skalah; privedle so naju do severne stene Škrlatice. V Veliki Dnini sva zapustila markacije in se držala smeri proti najnižji škrbini v grebenu Velike Ponce in Malega Dovškega Križa. Sneg je še ležal v Veliki Dnini; bil pa ni pretrd, ker je medtem nastopalo južno vreme. Zopet so se vlačile od jugozapada megle in so nama od časa do časa zakrivale smer in tudi divje lepote Velike Dnine.

Plaz je postajal bolj in bolj strm. Pri steni, ki prepelje na škrbino, sva morala previs obiti po stranskem kaminu, tu nama je dobro služila vrv. Na škrbini naju je zajel hud veter; dobro sva se morala držati skal, da naju ni odpihalo doli Za Akom. Zaradi megle, ki naju je trajno zakrivala, sva morala opustiti turo na Veliko Ponco. Plezala sva po grebenu proti Malemu Dovškemu Križu, a radi megle sva bila v negotovosti, kje je pravi vrh. Na grebenu je skala trdna, le zadnji del smeri, ko prideš pod Dovški Križ, je krušljiv. Kaj kmalu sva se znašla na nekem vrhu, kjer sva zagledala malo škatlico. Tako sva spoznala, da sva na pravem vrhu.

Razgleda ni bilo. Sem in tja se je odkrivala megla, da sva pregledala nadaljnjo smer proti Vratom.

Kar začujem od spodaj glasove. Bila je rešilna ekspedicija, ki je iskala ponesrečenega Lukmanna. Vprašali so naju po sledovih za njim. Ni jih bilo. Odpravila sva se proti Vratom. Sestop z Malega Dovškega Križa proti Vratom ni posebno težak, samo krušljivo je vse, kar primeš.

Ekspedicija je bila medtem našla ponesrečenca. Pogled nanj me je pretresel v dno duše. A to mi ne more vzeti veselja do planin. Usoda! Nihče ne ve, kje ga čaka... Joža Čop je nama ponudil po-

žirek pristnega »grinšpona«, znane svoje pijače in nama pokazal nadaljnjo smer navzdol.

Od tu zapre smer previsen skok. Mora se precej na levo do prehoda. Pod skokom sva sledila slabi, nezaznamovani lovski stezi, ki vodi, dokler je nisva izgrešila, do Bambergove lovske kočice v Vra-
tih. Zadnji del sva šla kar po grapi hudournika, ki pride iz Jezer, da sva prišla na cesto, ki pelje v Aljažev Dom.

Tu se je končala druga tura po Martuljkovem kraljestvu.

*

Štirinajst dni nato smo korakali trije tovariši po vojaški cesti h Koči na Gozdu. Vreme zopet ni kazalo dobro. Namenili smo se polesti na Veliko in Malo Ponco.

Zjutraj, kajpada, megle iz jugozapada! Prisojnik je imel kmalu svojo kapo, a naš konec je bil še čist. Tako smo se vseeno odpravili, upajoč, da se bo vsaj dopoldne držalo. Zopet smo šli po sledovih markacij v Veliko Dnino.

Tam smo zavili na levo v smeri škrbine med Malo in Veliko Ponco. Spočetka smo hodili po grušču strmo navzgor, kar nas je zelo utrujalo, zadnji del pa po precej trdem sneženem plazju. Držali smo se največ globokih udrtin med plazom in skalovjem, ker po takem je človek še najbolj siguren, da pade samo nazaj v udrtino. Nato smo preko malega, a nerodnega skoka dospeli na škrbino.

Po poti smo ogledovali jugozapadno steno Velike Ponce in iskali smeri. Iz dr. Jugovih zapiskov smo vedeli, da vodi ob grebenu po jugozapadni steni. Nismo si bili na jasnem. Stena ni posebno težka, le videti je bila krušljiva in posuta s prodom, posebno še, ker je na nekaterih krajih rdeča. Zato smo upali, da jo bomo lahko prelezli, če le najdemo pravi vstop. Našli smo ga malo nižje pod škrbino.

Da bi radi bližajočega se slabega vremena hitreje prišli na vrh, smo pustili vse stvari na škrbini in obuli plezalke. Lahko pa bi bili plezali tudi v čevljih. Vstop je precej težaven, skoro navpičen. Nadaljnjo smer pokaže rdeči kamin v steni, ki se ga pa lahko izogneš na desno po neki polici. Prijemki so bili slabi radi krušljive skale; zato smo lezli precej previdno. Nad rdečim kaminom se vleče do grebena žleb, ki ima na enem mestu posebno težaven prestop. Tudi moraš vedno paziti na kamenje, ki se ruši pod nogami. Na vrhu žleba smo prišli po lahkem potu k piramidi. Tu smo se podpisali in kmalu sestopili navzdol, saj ni bilo razgleda.

Pri sestopu je začelo deževati in ni prenehalo do škrbine. Nevarna je bila pot navzdol po mokrih skalah in z mokrimi plezalkami, ki niso imele sigurnega stopa. Posebno opasni vstop, sedaj izstop, nas je stal dosti napora. Malo Ponco smo pustili kar ob strani.

Na škrbini je dež ponehal, potegnil pa hud veter, da smo se kar hitro, preobuvši se v čevlje, odpravili v dolino Krnice.

V Krnici nas je spet zajel dež in nas je pral na dolgi poti do kolodvora. V vlaku smo se šele ogreli. Nepozabna tura...

*

Vendar mi žilica še ni dala miru. Prihodnji teden sem bil zopet v Martuljku. Tokrat pa je vreme kazalo dobro. S tovarišem sva imela namen, polesti izza Aka na Malo Ponco. Prenočila sva v Martuljkovih senikih.

Ko sva prišla zjutraj za Ak, je bil krasen dan. Smer sva si začrtala čez skoke nad Akom v škrbino med Veliko in Malo Ponco. Kar hitro sva se vzdigovala nad kotanjo, po kozjih stezicah, ki so nama bile znane že izza ture na Široko Peč. Prehode je lahko najti. Najprej pelje smer do pod greben Široke Peči, potem malo navzgor, kjer kmalu opaziš stezico, ki zavije na desno. Ta pa se kmalu izgubi. Obsmeri se nato kar proti Mali Ponci; škrbina se ne vidi. Zadnji del pelje po strmeh snegu. Za vsak slučaj sva imela s seboj dereze; rabila jih pa nisva, ker je na vrh starega snega padlo nekaj novega; vanj sva lahko delala stopinje. — V treh urah sva bila na škrbini.

Od škrbine se moreš od več strani povzpeti na Malo Ponco, ker stene niso posebno težke. V pol ure sva bila na vrhu. — Krasno je bilo vreme, pogled na vrhove veličasten, posebno še, ker so se bliščali v novem snegu.

Sestopila sva v Veliko Dnino, odkoder smo zadnjič lezli na Veliko Ponco. Vso pot je bilo vedro vreme, kakor da bi se nama nebo hotelo oddolžiti za mokre nadloge na zadnji turi.

Z Malo Ponco sem za to leto zaključil ture v Martuljkovem kraljestvu. Samo za to leto!

Kapetan Branko M a m u l a:

Božić u Kamničkim Alpama

Hladno zimsko jutro Badnjeg dana 1930. g. — Kristalni zrak kroz koji se blago protkiva dah jutarnjih sunčanih traka — opojan je i raskošan svojom čistoćom i svježinom.

Slaba prtina kroz bijele Tunjiške livade gubi se i nestaje pored snijegom zavejanih nekoliko kućica u podnožju južnih ogranaka Kamničkih Alpa.

Ostavljajući izčezlu prtinu penjem se dobro opremljen skijaškom opremom ka samotnoj — u bjelini snijega utonuloj — planinskoj crkvi Sv. Lenarda.

Raskoš prirode — kojom je očarala zima ovo mjesto — svetost i svečanost današnjeg dana — dostojno su ukrasili i označili svetinju

ovog usamljenog hrama Božjeg — za nastupajuću noć u koju će zvuk zvonca ove crkvice objaviti i razglasiti samoći i tišini — najradosniju vijest — rođenje Bogo-čovjeka.

Saznaja i otkriće ovog oplemenjuje — duboko skrta — najnježnija osjećanja ljudskog bića.

Zametenim šumskim putem — kročim kroz duboki snijeg, ostavljajući trag mojih stopala, u koji se ruše grudvice snijega — zacaklene in zapredene sunčanim trakom. — Osvrćem se natrag i veselo posmatram ovu prtinu koja me slijedi.

Uporedo sa mnom penjao se iz doline jedan tanki zastor magle, stigao me, prestigao i izgubio se tamo u šumi. Iza njega šuljao se je drugi — veći — koji mi je za duže vreme uskratilo moje pohlepno i nezasitno uživanje: nasladu raskoši prirode.

Kod crkvice Sv. Ambroža odmarao sam se. Zabivši skije u snijeg, sjedeći na naprtnjaku, slatko sam jeo svoj skromni ručak. Pogled mi je lutao nemoćan da obujmi sve, opijao me bjelinom i čistoćom svjetlucajućeg snijega.

Skije na rame. — Penjam se strmo kroz staru bukovu šumu, veličanstvenu i divnu u svom bjelom zimskom ruhu. Šuma je duboko zavejana snijegom i kao neko očarano svjetlo uvlači se u njezinu tajinstvenost. Bez glasa — samo tad i tad padne po koji teret s njega s teško natovarenih grana i pošalje osobeni zvuk kroz tišinu, kao da udari ruka Božja o prsa šume. Čini mi se da je ovaj mir — predkaza Isusovog rođenja.

Susrećem se s tragom lisice, zeca, kome slijedim dubokom i teškom prtinom, da me u svojim skokovima i varkama opet ostavi samog među njenim bukvama i sakritom stazom.

Izlaskom iz šume — otkrio sam opet novu idilu porazbacanih pastirskih koliba i torova Jezerske Planine. Snijeg je ovdje još dublji; tu i tamo vide se još samo krovovi i kolje ograda ovog pitomog tora, a pozadi gordo strši — bjeli Krvavac (1853 m).

Skije na noge — i žurno kroz snijegom bogato okićenu borovu šumu, puno opojnog mirisa bora i jele, ka strmom Krvavcu.

Sklizim po divnom pršiću, a rezanje snijega mojih skija šumi i pršti snježne grudvice koje se kotrljaju po bjelini.

Strmo penjući se uz Krvavac eto me dosta umornog pred vratima planinske kuće.

Pred vratima me je dočekala domaćica Minka i s našim srdačnim pozdravom »Smuk!« uvela u toplu sobu ove turističke kuće.

Dok je domaćica kuhala planinski čaj, pričajući o sniježnim razmjerama, okolnim stazama ugodnim za skijanje, zavaljen u naslonjač i presvučen u mehko suho ruho, sjedio sam pored velikog kamina ugodno se odmarajući.

U kaminu plamtela je veselo vatra, a vani je polako nestajao jedan prekrasan dan.

Tamo, u bjelini gordog Triglava sve više i brže skrivalo se sunce. Purpurne boje užarenog zahoda, neprekidna bjelina snijega i šuljajuća tama noći — nedokučivi su ljudskom kistu i peru...

O! Kako je to divno, veličanstveno i krasno!

Srkao sam topao čaj. Minka je palila svjećice na boru, a moje misli odludile su k mojim najmilijim i najdražim, koji ovog trenutka pored božićnog drvca misle i vole mene...

Vani je tama. Fijuk vjetra kao da prkosi pucketanju vatre i njeznom plamenu božićnih svjećica. Ja volim vjetar, njegov pjev, njegovu snagu i mistiku koju daje ovoj svetoj noći.

Dogorevale su svjećice na boru — jenjavala je vatra u kaminu a sve žešće i žešće cijuk vjetra zavijao je pored prozora — raznašajući daleko okolo vesele vijesti ove noći — Rođenje Spasitelja našeg...

Da, Badnja noć je, moguće jedna od najvjernijih i najizrazitijih Badnjih noći.

Sa blagim zadovoljstvom, zapredenim mislima u mistiku zvijezdanog neba, bjeline snijega i zavijajućeg vjetra, usnuo sam pored prozora Badnje noći...

Prvo bljedilo jutra, prodirući kroz zamrznuta, ledom išarana stakla prozora, budi me i zove, zove u veselu svečanost — Božićne zime.

Sunce se baš pomalja iza Velike Planine i po vedrom, jasnom plavetilu neba razastire svoje zlatne, tople trake koji u prekrasnom koloritu raznobojnih niansa označavaju divno njegov veličanstveni ishod.

Doline — tamo dolje — pokriva gusta debela magla, kao umrtvljeno uzburkano more iz kojeg strše kao otoci — vrhovi okoljnih brda.

Naslagani i zavejani snijeg u raznim skupinama i figurama zamrznut, zrcali se svojom bisernom površinom. Dan je miran i tih, neobično čist i svjež a napose svečan. — Božić je!

Brzo skije na noge, štapove u ruke i van — van u tu neobujmivu radost zime!

Penjem se serpentinama na vrh Krvavca. — Snijeg je idealan za skije, a tamo gore vidim bezbroj privlačnih i ugodnih skijaških staza.

Uspevši se na vrh Krvavca (1853 m) sa kojeg mi se pruža na sve strane neopisivo lijepi pogledi, osobeni užitak zimskih čari ovih predjela, promatrao sam starostu Grintavec pa Greben, Dugi Hrbeć, Dugu Njivu, Mokrice, Košutinu, Rinku, Planjavu, Ojstricu, Konj, Veliku Planinu — i tamo dalje gospodara Triglav sa svojom impozantnom grupom.

Provalija jaruge Kokre — koja se uvlači tamo pod Grintavec — one uklještenne senke ove zatvorene doline, promatrajući sa slobod-

nog jasnog vrha Krvavca i nehotice šapuću mi usne onu Njeguševu: »Oro gnijezdo vrh timora vije — jer slobode u dolini nije...«

Celo prepodne vozio sam, križao ranije tragove skija išarane po sjevernim obroncima Krvavca. Bilo je tu padanja, kobacanja in kupanja u svježem čistom snijegu... Skinuo sam bluzu — svukao košulju i nije mi se jezilo tijelo od hladnog mrzlog snijega. — Zatim opet sam se penjao dalje na Vel. Zvohu (1964 m). — Dosta umoran dospio sam konačno do samog vrha Korenskog Grebena, čije strane se strmo spuštaju lijevo i desno u dolinu Kokre i Bistrice.

U toj divljoj prirodi, samotnoj i mrtvoj, pitomo strše iz snijega tu pod samim grebenom dve pastirske kućice. Pored jedne odmarao sam i ručao svoj božićni ručak.

Sunce je bilo najjače. Gornje naslage snijega blistale su a mali lahori povjetarca kupili su i pobirali njegove sniježne zvijezdice, kontrolirajući ih ovom bijelom površinom sve brže dalje i dalje u jedan vrtlog, da ih uzdigne u vis i rasprši opet po velikom bijelom sagu. Ova igra vjetra i snijega, ovaj balet njegovih pahuljica u ritmu gorskog lahora stvarali su bezbroj slika i utisaka, koje u sebi krije samo zima.

Oprostivši se sa Grintavcem u čijim jazbinama i provalijama nabila i naslagala se sada gusta sivo-bijela magla, spremio sam se za povratak. Tražeći najbolje staze u brzom tempu spuštao sam se. Vijugajući i izugibajući se vrhovima borova koji još strše iz snijega — pod skijama šumio je snijeg onom začaranom melodijom skijaša. — Prašio je i prštio je snijeg po šarama i tragovima mojih skija, a ja sam jurio, smijao se, radovao se i uživao u toj vožnji.

Eto me na Krvavcu, presecajući tragove penjanja, za časak bio sam pred Domom.

Umoran — ugodno umoran — presvukao sam se brzo, uvalio u naslonjaču pored vatre. Pijući čaj sastavljao sam domaćici jelovnik za božićnu večeru: »Vruće mlijeko sa palentom!«

Vani se gubio je opet dan i polagano je dolazila noć.

Obzor in društvene vesti

Cerkvica Kristusa Kralja v Logarski dolini.

Ne tragična smrt † Pavla Šumana in ne štiridesetletno službovanje župnika M. Šmida ni glavni vzrok postanka kapelice Kr. Kralja v Logarski dolini. Prej ali slej bi ta ali kakšna druga kapelica gotovo stala, ker je je bilo zelo treba. Njena zasnova je bila takorekoč že »v zraku«. Venomer je ta ali oni Solčavan opozarjal, če je govor nanesel na Logarske njive: »Pravijo, da bo tam še cerkev stala«.

In tako so name pritiskali, da bi začel zbirati za majhno kapelico z mašno licenco. Jaz pa sem vedno odgovarjal: »Le počajmo! Najprej morajo biti zvonovi doma in pri podružnici, župna cerkev preslikana in obnovljena, potem kapelica na vasi itd.; vsako leto nekaj...«

Nazadnje pa se je res približal čas za kapelico v Logarski dolini. Bog je dopustil nesrečo Pavla Šumana. Roditelja sta hotela svojemu ljubljencu postaviti spomenik: velikanski marmornat križ na Mrzli Gori, da bi turiste spominjal opreznosti, pa tudi Boga in večnosti.

To njuno namero sem porabil v namen kapelice. Namesto onega križa naj raje postavijo roditelji kapelico za maševanje. Tako se je zgodilo, da je prišla v načrt Šumanova kapelica Sv. Pavla. Načrt je napravila D. Šantel, absolventka tehn. fakultete v Ljubljani, po navodilih arh. Vurnika. Kapelica bi bila lesena (4×5 m), lesene tudi stene in streha; a vseeno bi prišla tako draga, da je Šumanovi sami ne bi zmogli. Tudi nam načrt ni ugajal; preenostaven in premajhen je bil.

Medtem je za kapelico raslo zanimanje pri kmetih in s tem je stavba dobivala vedno bolj določeno lice; češ, naj ne bo samo spomin na $\dagger$ Pavleta, ampak sploh mala cerkvičica za 200 ali 300 ljudi, in tudi ne v čast sv. Pavlu, ampak Kristusu Kralju. Odlasal sem z odločitvijo, dokler ne bo načrt dozorel.

O priliki sem izvedel, da g. arh. Plečnik noče vzeti honorarja za načrte in nadzorstvo stavbe palače Ljudske posojilnice v Celju, da pa se odbor hoče malo oddolžiti tako, da dá g. Plečniku nagrado 10.000 Din na razpolago za poljubno porabo; ta pa, da hoče obrniti vsoto v namen kake kapelice pri Celju.

Ta nagrada se je po obojestranskem sporazumu na mojo prošnjo obrnila v prid te naše kapelice, s pridržkom seveda, da mora načrt napraviti g. Plečnik. In tako se je zgodilo. Prišli so, ogledali kraj in sami določili, kako velika se rabi in kakšen bo material, ne vpoštevajoč želj interesentov in plačilcev.

Plečnikov načrt (objavljen v »Dom in Svetu) kaže okroglo stavbo, s kupolo, r. 3-50, zid 1 m debel, visok 9 m, iz marmorja in neometan, 14 oken, postavljena na hribu za gozdom nad Logarskimi njivami.

Silno draga stavba — saj smo dali proračun napraviti — in majhna, premajhna. Z Logarjem sva se peljala naravnost k Plečniku, da bi blagovolil načrt v naš prilog izpremeniti, t. j. povečati; a zastonj! Nasprotno: šla sva od njega prepričana, da bomo po njegovem načrtu delali cerkvičico. Med potjo sva se oglašila pri škofu dr. Rožmanu in mu razodela, da bomo le poskusili po načrtu arh. Plečnika, ki je Logarja prepričal, da bo dovolj velika in ne tako silno draga.

Ker na pismena vabila za prispevke za zidavo cerkvice ni bilo nobenega odziva, sem moral sam pobirati, začenši v Ljubljani, potem v Celju, Mariboru in po Savinjski dolini sploh.

Prvo: Premalo sem nabral, da bi se bilo spuščati v zidavo. Drugo: Pridem domov, g. K. Golgranc, stavbenik v Celju, je že vrisal temeljni zunanji in notranji krog nove kapelice na hribčku nad Logarjevimi čebelnjakom. Domačinom nekaj ni prav: »Premajhna bo; preveliko bo stala. Kdo bo vozil kamenje, marmor itd., pesek v hrib in vodo?« Drugi so naravnost godrnjali: »Čemu nam bo taka zaloga smodnika? Saj bo šla v njo komaj Logarska in Podbrežka družina!«

Naj jo začnem? Ponudil pa se je, če sme svoj načrt napraviti, g. Tinček Golob, absolvent tehnične šole v Ljubljani, delovodja pri stavbenem podjetju Kumer iz Šoštanja. Naredil ga je. Vsem je jako ugajal, tudi meni; odkrito rečeno, danes mi ni žal, čeprav nekaterim ni prav. Vsem še Bog ne ustreže. Ko smo dali načrt v odobritev dvema arhitektoma v Mariboru, ki sta mu dala polno priznanje, in ko smo zvedeli za mnenje dr. Rožmana in Šumanovih, smo se krepko lotili dela. Temeljni kamen je blagoslovil lansko leto julija g. dr. Gre~~er~~ Rožman, škof Ljubljanski, in nato so zidarji pod vodstvom g. Goloba začeli zidati in so stavbo spravili še pred zimo pod streho. Medtem sem pobiral po Mariboru in Savinjski dolini prispevke. Imeli smo v nje prid prireditve: »Trgatev grozdja

in mačka v vreči, osemkrat v Solčavi. Nabiranje se je še dosti obneslo, ker tedaj še ni bilo take krize...

Vse druge načrte, razen glede ostrejša in oltarja, je napravil Golob sam. Za ostrežje pa ga je naredil g. Deleja iz Mozirja; on ga je tudi izvršil, kakor tudi kasetirani strop iz macesnovega lesa.

Načrt za leseni oltar je naredil prof. msgr. Dostal iz Ljubljane, udejevil ga je Iv. Volavšek iz Ljubnega, plačal pa g. knezoškof dr. Gregor Rožman. Slednji je daroval tudi glavno podobo Kr. Kralja na križu s pozlačeno krono, posnetek neke znamenite podobe Križa v Monakovem. Kleparska in ključavnčarska dela so napravili mojstri iz Ksaverija in Ljubnega. Stebre za balustrado je izstrugal iz tisovega lesa I. Šopar iz Solčave. Okna smo dobili od »Tiroler Glasmalerei-Anstalt, Innsbruck«; prave umetnine in radi visoke carine zelo draga. Po tri okna so kupili: Šumanovi, enega Gologranc iz Celja, potem Logar dva, Podbrežnik dva, Goler in Cuvnik enega. Zvon sta plačala Logar in Podbrežnik; zvon tehta 100 kg, ulit je v Št. Vidu nad Ljubljano.

Kelih in eno mašno obleko je daroval dr. J. Jančič, župnik v Št. Pavlu v Savinjski dolini, ciborij ga. A. Majdič iz Celja, albo g. A. Plesivčnik iz Celja. En mašni plašč iz zlatega brokata so napol zastoj napravile Šolske sestre v Mariboru po protekciji čč. ss. Amande, Eme in Leontine.

Botrov-ustanovnikov je že 44. Ti so oni, ki so darovali vsaj en tisoč dinarjev. Vpisani so z zlatimi črkami v marmornate plošče, ki bodo pritrjene v cerkvi na steno. Evo Vam jih: dr. Gregor Rožman, Logar, Podbrežnik, dr. Šuman, dr. Jančič, A. Majdičeva, A. Plesivčnikova, dr. Dečkova, D. Rakusch, K. Gologranc, Westen, Bogovič, Mg. Bršnjak, Voh Marija, Mg. Resnik, inž. Žumer, Kovač-Rakun, Covník, Matek, Gradišnik, Goler, Klemenšek, Macesnik, Robnik, Ganc, Urh P., Smetnik, Paludnik, Icmank, Tevž-Petek, Sem Jakob, Sem Rado, Irman, Kolenc, Remše, Detmar, Visočki, L. Harajnik, A. Münch. Slednja dva iz Beograda, oni iz Ljubljane, Maribora, Celja, iz Savinjske doline, oz. največ iz Solčave. In iz Zagreba dr. A. Bauer, nadškof. Društva: Hranilno in posojilno društvo v Celju, Prodajna zadruga v Solčavi, graščina Gornji Grad, Banská uprava v Ljubljani.

Res smo precej nabrali; a vseeno bi nas bilo letos uvilo, če bi ne bil g. Podbrežnik ponudil posojila za 50.000 Din, kar bomo morali letno odplačevati.

Tloris stavbe ima podobo gobe. Polkrog r. 5·5 m je napošev spojen z kvadratom 6·5 m. Cela stavba je dolga 13 m, široka v prezbiteriju 11 m, v ladji 6·5 m, visoka 6·5 m. Zidana je iz kamna, na ogljih in krog oken je marmor. V ladji je šest oken, dve okrogli v pročelju, štiri zgoraj okrogla, ob straneh. Prezbiterij ima štiri okna: dve veliki na vsaki strani oltarja, dve okrogli nad obema stranskima vratoma. Te dve razsvetljujeja vsako svoj kor. Kajti prezbiterij je razdeljen z dvema vrstama cementastih stebrov z oboki, oz. loki na tri dele: srednji, kjer je oltar, in dva stranska; eden služi za zakristijo. Nad tema stranskima prostoroma sta dva kora, katerih eden bo za orgle in pevce. Okna v prezbiteriju se ne vidijo od glavnih vrat, ker jih balustrada zakriva. Marsikdo bi mislil, da je to arhitektonska napaka. Pa to je namenoma. Stavbenik je hotel, da se okni ne vidita, svetloba pa pride potom sekundarnih žarkov na oltar in križ tako, da vsak vpraša: Odkod svetloba? To da prezbiteriju popolnoma originalen, očarljiv vtis. V kapelični ladji je grobnica obitelji dr. Šumana. Ker marmornata plošča še ni izdelana, je še ni videti v tleh, ki so vsa od rdečega macesna.

Vidi se, da je stavba bila zelo potrebna. Dozdaj, t.j. od 9. avgusta, od blagoslovitve, do 1. septembra, je bilo opravljenih 34 svetih maš.

Nihče ne ve, kaj smo Solčavani občutili, ko je škof dr. A. Karlin prišel in blagoslovil cerkvico. Nekaterim so se solze udrle od veselja — da smo doča-

kali dolgo zaželjeno cerkvico. Kadar je gori sv. maša, naznani zvonček in privabi v cerkvico vedno lepo število turistov in domačinov. Vsak duhovnik se spominja dobrotnikov te cerkve, † Pavleta, pa tudi vseh turistov — da bi jih Bog varoval!

Tako je z božjo pomočjo in z dobrotljivostjo človeško bila stavba začeta in dovršena in naj služi svojemu lepemu namenu.

K o l m a n Vincenc.

Koča na Pesku obnovljena.

Preprosto drvarsko kočo, ki je stala na parobku gozda na severnem koncu planice, Pesek imenovane, komaj 20 minut pod Rogljo (1517 m), je Dravinjska podružnica SPD s sedežem v Konjicah preuredila v ukusno in prostorno planinsko zavetišče, po slogu in licu prilagodeno pokrajinski sliki.

Kaj kmalu po otvoritvi koče (15. avg. 1929. l.) se je pokazalo, da koča ni kos živahnemu prometu, ki se je zadnja leta razvil v tem doslej malo znanem delu zelenega Pohorja. Posebno živahno je postalo pozimi, ko je sneg pobelil naše vrhove in se je nudit zimskim športnikom od Roglje pa tja do obeh Kop prekrasen smučarski teren, ki mu ga v vsem Mariborskem okrožju ni para. Zgodilo se je, da je moralo v mali sobi, kjer so nameščene tri postelje, prenočevati do 20 oseb; v drugih spalnicah je bilo še hujše.

Te in enake prilike so primorale odbor, da je razmišljal, kako se naj koča preuredi, da bo vsaj za silo ustrezala naraščajočemu navalu planincev in športnikov. V podstrešju, kjer so bila le v poletnem času skupna ležišča, sta se uredili dve lepi sobi, kojih ena bode služila za damsko spalnico s šestimi posteljami, v drugi sobi pa je urejeno prostorno skupno ležišče za 16 oseb. Oba prostora imata prijetno notranjost in sta opremljena z ekonomičnimi Lutzovimi pečmi. V predsobi na podstrešju se je uredilo skupno ležišče za štiri osebe.

S temi novimi preureditvami bo nudila koča prenočišče 50 osebam, v navalu pa bo mogoče prenočevati v njej 60 osebam. Za kočo je bila postavljena betonirana klet za shrambo jedi in pijače.

Na Veliki Šmaren je bila tako razširjena koča ob prisotnosti mnogoštevilnega pohorskega ljudstva blagoslovljena; tovariš dr. Jehart nam je s svojo globoko zasnovano propovedjo pokazal, kako lepa in brez strasti in sovraštva je tu v planinah božja narava, kamor naj hodimo zdraviti duše in krepiti voljo.

Otvoritev planinskega Doma na Mrzlici (1119 m).

Marljiva Trboveljska podružnica SPD, ki se je ustanovila šele pred tremi leti, je letos dogradila ličen planinski Dom na Mrzlici nad Trbovljami. Po dveh in pol urah zložne hoje iz Trbovelj ali Hrastnika stojiš zavzet pred lično planinsko vilo, komaj par minut pod vrhom.

Mrzlica se je že pred 32 leti ponašala z malo planinsko kočo, ki jo je bil postavil tedanji Žalski odsek SPD. Krstili so jo za Hausenbichlerjevo kočo kot skromen spomenik Janezu Hausenbichlerju, velikemu domoljubu in voditelju Slovencev v Savinjski dolini. Kočica je imela samo en prostor za planince. Zadoštovala pa je vseeno tedanjemu turistovskemu prometu.

Nova stavba je v primeri z njo kar — hotél. Poleg dveh jedilnic, odprte verande, huhinje in sobe za oskrbnika ima v prvem nadstropju šest ličnih sobic z dvema, oziroma s tremi posteljami in v podstrešju obsežno skupno ležišče. Za Domom je zgrajena velika cisterna in prostorna klet z ledenico.

V nedeljo, 20 septembra, je bil Dom slovesno otvoren. Že v soboto zvečer je prišlo na Mrzlico precej izletnikov, zlasti iz Trbovelj in Hrastnika. Naložili so več metrov visoko grmado, ki je sijala daleč po Zasavju in Savinjski dolini. Vmes so pokali topiči, švigale so rakete in glasila se je vesela planinska pesem.

V nedeljo, že zarana, so prihajali številni novi gostje. Do enajste ure je oživila Mrzlica kakor mravljišče — okoli 2000 posetnikov se je zgrnilo okoli nove stavbe! Svečanost se je pričela s sv. mašo, katero je opravil duhovni svetnik g. G a š p a r i č iz Trbovelj. Pri božji službi je svirala Trboveljska delavska godba. Po blagoslovitvi Doma je g. župnik spregovoril nekaj lepih besed; nato je načelnik Trboveljske podružnice SPD, g. A. B e g, pozdravil tisočglavo množico, imenoma pa predsednika SPD g. dr. Pretnarja, načelnika Posavske podružnice SPD g. Baša, načelnika Litijske podružnice g. Tomazina, tajnika HPD g. dr. Prebega, ljubljanskega župana g. dr. Puca, zastopnika Savinjske podružnice g. Kranjca, zastopnika Mariborske podružnice g. dr. Šnuderla, zastopnika Šoštanjske in Dravinjske podružnice, planinska veterana g. Petrička iz Žalca in g. Knafelca iz Ljubljane itd. V lepem govoru je orisal razvoj planinske misli v Trboveljski kotlini, pohvalno omenil vse, ki so s svojim umom, z rokami ali z dajatvami pripomogli h gradnji, ter zaključil svoj govor z besedami:

»V imenu Trboveljske podružnice SPD otvarjam ta novi planinski Dom; izročam ga v varstvo odboru ter vsem članom in planincem širom naše domovine. Čuvajte ga kot dragoceno lastnino, zgrajeno z znojem in z žulji našega človeka! Obiskujte ta Dom sedaj v zlatojesenskih dneh, v smučkobeli zimi in v dehtečih pomladnih časih. Vedno bo oskrbovan — ob vsaki uri vas bo sprejel bratsko pod gostoljubno streho. Z vrha Mrzlice pa boste lahko s pogledom objemali prelep naš gorski svet — biser naše domovine — od Triglava in Snežnika preko Savinjskih velikanov, Pece, Plešivca, Pohorja in Boča — tja dol do vinorodnih gričev in dolenskih cest. Naj živi naš Dom na Mrzlici!«

Predsednik SPD dr. Pretnar je čestital podružnici in poudarjal mogočni porast planinske misli v zadnjem desetletju. — Burno je bil pozdravljen častiljivi planinski veteran g. Petriček, upokojeni nadučitelj iz Žalca in tedanji načelnik SPD, ki je otvarjal pred 32 leti majhno Hausenbichlerjevo kočo. Podaril je novi koči Hausenbichlerjevo sliko. — V imenu mariborskih planincev je izrekel čestitke dr. M. Šnuderl; nato je bil živahno pozdravljen dr. Prebeg iz Zagreba, ki je obljubil, da bodo Hrvatje sedaj še česče prihajali na Mrzlico. Načelnik Posavske podružnice, g. Baša, je povabil k otvoritvi koč na Lisci, nakar je v imenu Savinjske podružnice govoril g. Kranjc iz Celja, za Litijsko podružnico pa g. Tomazin. Oficialni del je zaključil g. Zorzut iz Maribora, ki je v šaljivih verzih proslavljajal današnji dan.

Godba je zaigrala kolo in razvilo se je prijetno planinsko rajanje.

Naše slike: Zelnarica s Hribaric. — Mislim, da ga ni, ki je sestopil s Triglava čez Hribarice, da bi se ne bil vsaj za hip ustavil pri vstopu v dolino Za Jezerom. Zakaj nekaj čisto posebnega je ta dolina, in dočim pričakuješ v tej višini veselo, zeleno planino, naletiš na sivo, otožno puščavo. Tudi zima ji ne more vzeti tega značaja, čeprav sneg, veliki plastik, znatno ublažuje nasprotje. Ob vstopu v dolino pa stoji Zelnarica, skoraj nagnjena nad njo, kakor mejnik in čuvar tega čudovitega in bajnega sveta. S. C.

VSEBINA: Jos. Wester: **Z Jezerskega preko Grintaveev v Kamnik** (str. 241). — Anton Flegar: **Gor in dol po Martuljkovem kraljestvu** (str. 250). — Kapetan Branko Mamula: **Božić u Kamničkim Alpama** (str. 253). — **Obzor in društvene vesti:** Cerkvica Kristusa Kralja v Logarski dolini (str. 256). Koča na Pesku obnovljena. Otvoritev planinskega Doma na Mrzlici (str. 259). — Naše slike (na prilogi): Zelnarica s Hribaric.

Za uredništvo odgovarja: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani. — Izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Josip Pretnar, tajnik TOI v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.)

V nedeljo, že zarana, so prihajali številni novi gostje. Do enajste ure je oživila Mrzlica kakor mravljišče — okoli 2000 posetnikov se je zgrnilo okoli nove stavbe! Svečanost se je pričela s sv. mašo, katero je opravil duhovni svetnik g. Gašparič iz Trbovelj. Pri božji službi je svirala Trboveljska delavska godba. Po blagoslovitvi Doma je g. župnik spregovoril nekaj lepih besed; nato je načelnik Trboveljske podružnice SPD, g. A. Beg, pozdravil tisočglavo množico, imenoma pa predsednika SPD g. dr. Pretnarja, načelnika Posavske podružnice SPD g. Baša, načelnika Litijske podružnice g. Tomazina, tajnika HPD g. dr. Prebega, ljubljanskega župana g. dr. Puca, zastopnika Savinjske podružnice g. Kranjca, zastopnika Mariborske podružnice g. dr. Šnuderla, zastopnika Šoštanske in Dravinjske podružnice, planinska veterana g. Petrička iz Žalca in g. Knafelca iz Ljubljane itd. V lepem govoru je orisal razvoj planinske misli v Trboveljski kotlini, pohvalno omenil vse, ki so s svojim umom, z rokami ali z datjavami pripomogli h gradnji, ter zaključil svoj govor z besedami:

»V imenu Trboveljske podružnice SPD otvarjam ta novi planinski Dom; izročam ga v varstvo odboru ter vsem članom in planincem širom naše domovine. Čuvajte ga kot dragoceno lastnino, zgrajeno z znojem in z žulji našega človeka! Obiskujte ta Dom sedaj v zlatojesenskih dneh, v smuškobeli zimi in v dehtečih pomladnih časih. Vedno bo oskrbovan — ob vsaki uri vas bo sprejel bratsko pod gostoljubno streho. Z vrha Mrzlice pa boste lahko s pogledom objemali prelep naš gorski svet — biser naše domovine — od Triglava in Snežnika preko Savinjskih velikano, Pece, Plešivca, Pohorja in Boča — tja dol do vinorodnih gričev in dolenskih cest. Naj živi naš Dom na Mrzlici!«

Predsednik SPD dr. Pretnar je čestital podružnici in poudarjal mogočni porast planinske misli v zadnjem desetletju. — Burno je bil pozdravljen častiljivi planinski veteran g. Petriček, upokojeni nadučitelj iz Žalca in tedanji načelnik SPD, ki je otvarjal pred 32 leti majhno Hausenbichlerjevo kočo. Podaril je novi koči Hausenbichlerjevo sliko. — V imenu mariborskih planincev je izrekel čestitke dr. M. Šnuderl; nato je bil živahno pozdravljen dr. Prebeg iz Zagreba, ki je obljubil, da bodo Hrvatje sedaj še češče prihajali na Mrzlico. Načelnik Posavske podružnice, g. Baša, je povabil k otvoritvi koč na Lisci, nakar je v imenu Savinjske podružnice govoril g. Kranjc iz Celja, za Litijsko podružnico pa g. Tomazin. Oficialni del je zaključil g. Zorzut iz Maribora, ki je v šaljivih verzih proslavljajal današnji dan.

Godba je zaigrala kolo in razvilo se je prijetno planinsko rajanje.

Naše slike: Zelnarica s Hribaric. — Mislim, da ga ni, ki je sestopil s Triglava čez Hribarice, da bi se ne bil vsaj za hip ustavil pri vstopu v dolino Za Jezerom. Zakaj nekaj čisto posebnega je ta dolina, in dočim pričakuješ v tej višini veselo, zeleno planino, naletiš na sivo, otožno, puščavo. Tudi zima ji ne more vzeti tega značaja, čeprav sneg, veliki plastik, znatno ublažuje nasprotje. Ob vstopu v dolino pa stoji Zelnarica, skoraj nagnjena nad njo, kakor mejnik in čuvar tega čudovitega in bajnega sveta.

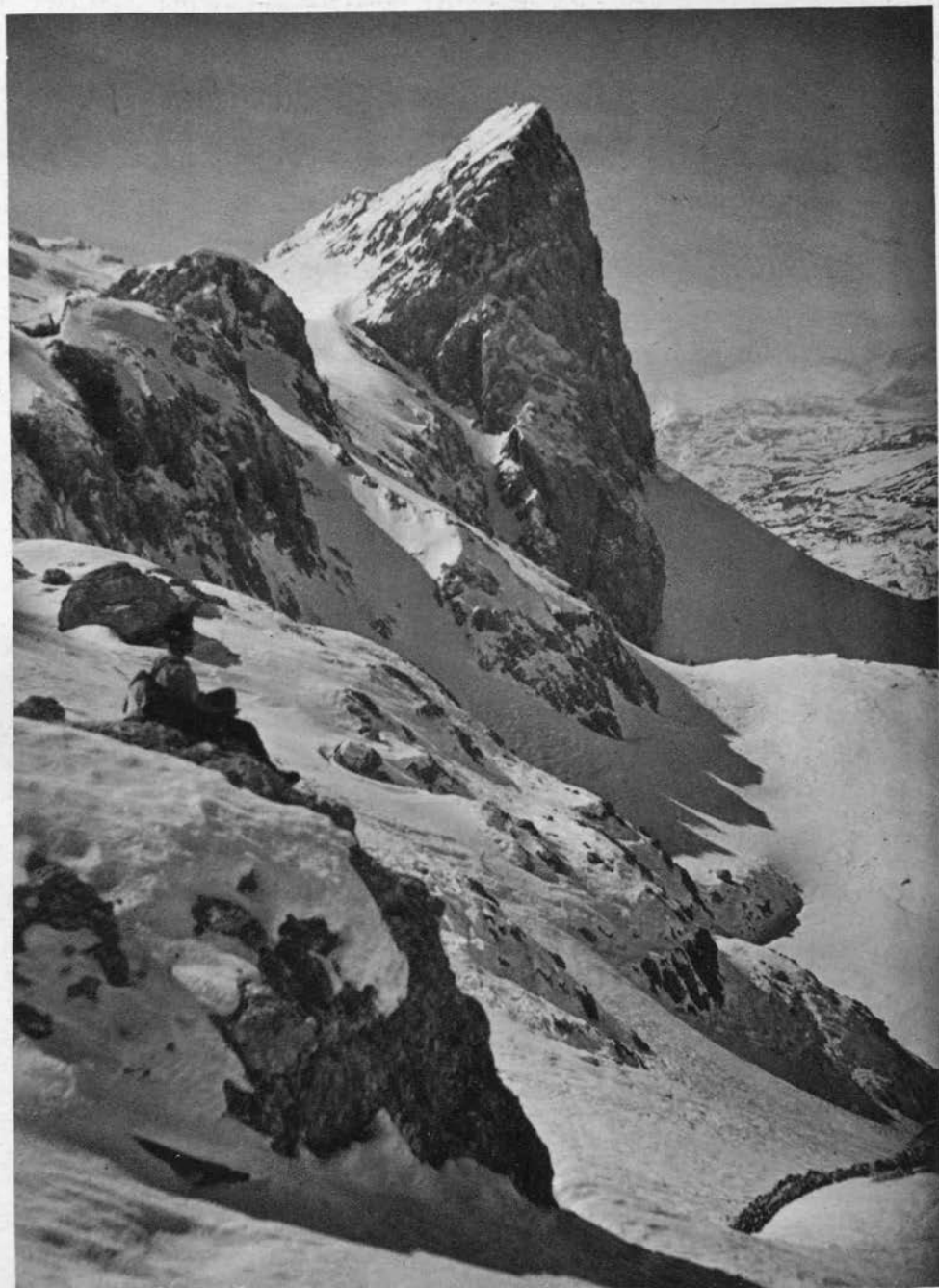
Š. C.

VSEBINA: Jos. Wester: Z Jezerskega preko Grintavcev v Kamnik (str. 241). — Anton Flegar: Gor in dol po Martuljkovem kraljestvu (str. 250). — Kapetan Branko Mamula: Božić u Kamničkim Alpama (str. 253). — Obzor in društvene vesti: Cerkvica Kristusa Kralja v Logarski dolini (str. 256). Koča na Pesku obnovljena. Otvoritev planinskega Doma na Mrzlici (str. 259). — Naše slike (na prilogi): Zelnarica s Hribaric.

Za uredništvo odgovarja: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani. — Izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Josip Pretnar, tajnik TOI v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.)

Zelnarica s Hribaric

Fot. Švigelj Cveto

BUDDHA-TEA

strokovnjaško sestavljene in preizkušene
čajne mešanice
indijskih in kitajskih čajev

Ljubljana — Tea Import d. z o. z.
Aškerčeva ulica št. 3

Turistovska idila.

„BUDHA“ čaj je, kakor znano,
talisman planinskih koč.

Pravi star turist za mano:
„Naj bo mrzel al' pa vroč!“

„Je aroma v čaju samem,
za planinca res pogum,
in pa k „Budha“ čaju vzamem
konjak, slivovko al' rum.“

Dasi težka bila gorska je partija,
karte meša divni nam Matija,
Janko drva je pripravil,
jaz pa „Budha“ čaj pristavil.

In krajšal je čas in lajšal gorje
trojici zapuščeni „BUDHA“ čaj vroči
in sanje božanstvene vlil jim v srce
o roži triglavski v planinski jim koči.

Ko solnce pozlati triglavski vzhod,
napoj krepak, potem pa hajd na pot!
Oj, krasna si planin oblika,
če v rožah „BUDHA“ čaj te slika!

V ledu

ohlajena Ovomaltine je osvežujoča, krepilna, hranilna in prijetna poslastica.

V poletni vročini si morete najbolje pogasiti žejo s hladno Ovomaltine, ki osvežuje obnem organizem in daje telesu novo moč.

Z uporabo hladne Ovomaltine se ohlajuje telo in nadomestuje gubitek vode. Hladna Ovomaltine daje telesu novo moč, vrača izgubljeno življensko radost in veselje za delo.

Lahko in hitro se pripravi hladna Ovomaltine z Ovomix-časo, katera je nalašč v to svrho pripravljena in ima to prednost, da je v njej prirejena Ovomaltine mnogo okusnejša.

Ovomix-časo dobite povsod, kjer je naprodaj tudi Ovomaltine, in sicer za ceno Din 15.—.

hladna OVOMALTINE

V vročem poletnem času se lahko uživa Ovomaltine ne samo za zajuterk ali južino, temveč tudi čez dan, če se jo ohladi kot osvežujočo pijačo.

Zaloga pisarne Osrednjega odbora SPD. v Ljubljani palača Ljubljanske kreditne banke

sporoča, da se pri njej stalno dobijo:

1. Veliki planinski znaki po Din 25.— in mali znaki po Din 20.—.
2. 3 serije po 10 komadov najlepših fotografičnih kart à Din 20.—, in sicer: Julijske Alpe, Karavanke in Kamniške planine.
3. Razne planinske panorame in razglednice.
4. Knafelčev zemljevid Triglavskega pogorja à Din 5.—.
5. Zemljevidi Kamniških ali Savinjskih Alp à Din 5.—.
6. Izkaznice za slike à Din 10.—.
7. Stari letniki „Planinskega Vestnika“ à Din 40.— in posamezne številke raznih letnikov à Din 5.—.
8. V zalogi tudi vse ostale tiskovine za podružnice SPD. Na razpolago rač. bloki, ceniki, napisi za kočje. Navodila za markiranje.
9. Za podružnice: tujske knjige za kočje.
10. Dr. H. Tuma: Imenoslovje Julijskih Alp à Din 30.—.
11. R. Badjura: 100 izletov po Gorenjskem, Dolenjskem, Notranjskem. Za člane à Din 45.—.
12. Knafelčev zemljevid Karavank à Din 5.—.

Restavracija in kavarna v Kamniku (Narodna čitalnica)

nudi p. n. turistom in izletnikom prvovrstna dolenjska in štajerska vina ter izborna kuhinjo. — Postrežba solidna. — Cene zmerne. — Stalna razstava planinskih slik.

Se priporočata Albina in Maks Koželj.

Čevlje za turiste

snučarje in lovce, kakor tudi jahalne in lovske škornje za gospode in dame, prvovrstne in solidno po meri izvršene, priporočā

L. LUKAS, Ljubljana, Sv. Petra cesta 7

Foto- Kino- aparate

in potrebščine kupite ugodno v drogerijah KANC,
Ljubljana in KANC, Maribor.

Gostilna in trgovina z vinom

Peter Stepič

v Spodnji Šiški

priporoča

svojo veliko zalogo vina najboljše kakovosti po nizkih cenah. Vino se razpošilja v lastnih sodih na vsako postajo.

T. Mencinger

Ljubljana, Sv. Petra cesta 43

razpošilja

vedno sveže praženo kavo, čaj, raznovrsten sir, konzerve, mesne izdelke, malinovec, mineralne vode i. t. d. ter se priporoča za cenj. naročila.

